

Programma voor de komende maanden

Kijk altijd voordat u wilt deelnemen aan een activiteit op onze website www.ivn.nl/afdeling/baarlo-maasbree voor de meest actuele informatie!!

- Zo. 4 mei Met de plantenwerkgroep naar de Visvijver Breeërpeel in Helden. We vertrekken om 9.00 uur vanaf de p-plaats bij de Geldmaat in Baarlo. Iedereen is welkom!
- Zo. 11 mei Landschapsexcursie in het Leudal. We vertrekken om 9.00 uur vanaf de p-plaats bij de Geldmaat in Baarlo. De wandeling start bij Restaurant Sint Servaas, Sint Servaasweg 46 in Nunhem. De wandeling heeft een lengte van ca. 5 km. Zie het artikeltje in dit krantje.
- Zo. 1 juni Met de plantenwerkgroep naar het dal van de Kwistbeek. We vertrekken om 9.00 uur vanaf de p-plaats bij de Geldmaat in Baarlo.
- Ma. 9 juni Excursie in de Peel met Wim van Opbergen. We vertrekken om 8.30 uur vanaf de p-plaats bij de Geldmaat aan de Napoleonsbaan Zuid 1 in Baarlo. De excursie start om 9.00 uur vanaf Natuurpoort De Peel, Leegveld 8a te Deurne.
- Zo. 6 juli Met de plantenwerkgroep naar de Maasoever in Steyl. We vertrekken om 9.00 uur vanaf de p-plaats bij de Geldmaat in Baarlo.

Kijk voor meer IVN-activiteiten in de buurt op de website van onze collega-afdelingen!

Website: www.facebook.com/ivnbaarlomaasbree
e-mail adres: www.ivn.nl/afdeling/baarlo-maasbree
IVN-baarlo-maasbree@hotmail.com

www.instagram.com/ivnbaarlomaasbree

Rabobank
Venlo e.o.

Voor € 20,- per jaar bent u lid. U kunt dan meedoen met alle activiteiten en u ontvangt maandelijks ons krantje met info en het programma.

Kort verslag Algemene Ledenvergadering IVN Baarlo-Maasbree

Op woensdag 24 april 2025 vond de Algemene Ledenvergadering van IVN Baarlo-Maasbree plaats in Aan 't Paedje in Baarlo. Na een woord van welkom aan de 15 aanwezige leden, werden de notulen van de ledenvergadering van 27 maart 2024 goedgekeurd. Tijdens de mededelingen kwam aan bod dat gezien de zeer geringe animo voor onze fotowedstrijd: Ut Greunste Plaetje, het bestuur heeft besloten om deze in het vervolg niet meer te organiseren. Iedereen kan op onze sociale media kanalen kijken, want daar staat na elke activiteit een kort verslagje met een aantal foto's.

Na de mededelingen werd het jaarverslag voorgelezen en werd vervolgens het financieel verslag over 2024 met de conclusie van de kascommissie goedgekeurd en werd er decharge verleend aan het bestuur voor het gevoerde beleid en aan de penningmeester over de cijfers van het jaar 2024. Van bijna al onze activiteiten komen de verslagen in het krantje, ook belangrijke informatie en interessante natuurweetjes zijn er te vinden. Op de website staat altijd de meest actuele informatie over onze excursies en daar kunnen leden en belangstellenden checken of een geplande excursie doorgaat. Ook dit jaar hebben we een gevarieerd programma waarbij onze leden centraal staan en het bestuur nodigt iedereen graag uit om aan te sluiten bij onze excursies en verdere activiteiten.

De contributie voor leden van IVN Baarlo-Maasbree blijft in 2026 nog op hetzelfde bedrag staan, namelijk € 20,00 voor het lidmaatschap en € 15,00 voor donateurs.

Een woord van dank van het bestuur: Veel actieve leden zetten zich belangeloos in en vooral de sfeer tijdens onze activiteiten spreekt iedereen, ook de mensen die (nog) geen lid zijn enorm aan. Dat is een grote verdienste waarop we met z'n allen trots mogen zijn. We mogen ook trots zijn op het feit dat onze leden enorm veel kennis op uiteenlopende gebieden bezitten en dat men die kennis ook nog eens met veel liefde en plezier met iedereen willen delen!!

Na afloop van het officiële gedeelte van de avond gaf Gerard Compier een zeer boeiende lezing over: 'De Torenavalk'. Voor dit onderwerp was gekozen vanwege het feit dat Sovon en Vogelbescherming Nederland deze vogel tot 'Vogel van het Jaar 2025' hebben uitgeroepen.

De uitgebreide notulen van de Algemene Ledenvergadering kunt u binnenkort vinden op onze website: www.ivn.nl/afdeling/baarlo-maasbree onder het kopje: OVER ONS / ANBI.

Beste natuurliefhebbers,

Jullie zijn vast bekend met de jaarlijkse boekenmarkt in januari, georganiseerd door Boeken Steunen Mensen. De boeken die daar te koop worden aangeboden komen daar niet zomaar. Ze worden met de hand gesorteerd en geselecteerd door een grote groep vrijwilligers met ieder zijn/haar eigen afdeling.

Bram van Nieuwenhuijzen en ik zijn verantwoordelijk voor de afdeling Natuur en Biologie. Het hele jaar door sorteren wij eenmaal per week op woensdagmorgen boeken die aan onze criteria moeten voldoen. Er zitten mooie en zeldzame exemplaren tussen (eerlijk is eerlijk die vormen natuurlijk niet de boventoon) maar het merendeel bestaat uit mooie natuurboeken over diverse onderwerpen

Wij zijn echter maar met z'n tweeën. Als de een op vakantie is of anderszins afwezig staat de ander er alleen voor. De stapels aangevoerde en te sorteren boeken groeit natuurlijk wel door. Daarom zoeken wij mensen met affiniteit voor natuur die ons willen helpen met sorteren op woensdagmorgen en waar beter dit te vragen dan aan IVN-ers ☺.

Bij deze dus een oproep in jullie lijfblad. We hopen echt van jullie te horen en laten jullie graag zien waar we werken en hoe de gang van zaken is bij onze afdeling.

Met vriendelijk groet,

Frédérique de Bruijn
e-mail: lotje17@home.nl
mobiel: 0612917015

en

Bram van Nieuwenhuijzen
e-mail: a.nieuwenhuijzen@ziggo.nl
mobiel: 0653641559

Onze afdeling aan het eind van het jaar net voordat de beurs begint.

Landschapsexcursie: De verborgen kracht en invloed van de Maas op het Leudal.

Het Leudal is een betrekkelijk hoog gelegen dekzandgebied aan de westoever van de Maas, met afzettingen uit de laatste ijstijd. Men vindt er beekdalen, landduinen en bosvennen. Door de ligging in een landschap met Maasterrassen en vrij grote hoogteverschillen stromen de beken snel en zijn de beekdalen opvallend diep in het zand ingesneden. De kern van het beekdal bestaat uit twee meanderende beken, de Zelsterbeek en de Leubeek. Even ten noorden van Nunhem stromen deze beken, samen met de Haelensche beek, verder als de Neerbeek, die vervolgens aan de zuidrand van Neer in de Maas uitmondt.

De natuur in het Leudal gaat de diepte in. Hier loop je over holle weggetjes door beekdalen. Op sommige plaatsen liggen de beken wel tien meter dieper dan het pad. De hoogste natuurwaarden vindt men in deze beekdalen. De vegetatie is er zeer gevarieerd, zoals grote hoeveelheden goudveil, dotterbloem en waterviolier. In poelen en moerasjes groeien verder slangenwortel, elzenzegge, stijve zegge, gagelstruwelen en adderwortel. Op betrekkelijk voedselarme plekken in het beekdal bloeien in het voorjaar de slanke sleutelbloem, bosanemoon, dalkruid en lelietjes-van-dalen.

De natte bossen in de diepe beekdalen behoren tot relatief bijzondere bos types (elzenbroek, vogelkers-essenbos, haagbeukenbos en berkenbroek). Ook de hogere gronden vormen een gevarieerd natuurgebied met bos (bestaande uit loofbomen en naaldbomen). Ook de fauna is zeer gevarieerd. Naast vos en ree komen er dassen voor en andere marterachtigen; in de omgeving zwerft een groep wilde zwijnen rond. In 2002 zijn er bevers uitgezet die het goed lijken te doen.

Bijzondere vogelsoorten zijn zwarte specht, groene specht, middelste bonte specht, goudvink, grote gele kwikstaart, sperwer en boomvalk. Bovendien zijn er ijsvogels te vinden, die aan het gebied met steile zandoevers en visrijke beken een ideale habitat hebben. Verder verdient de phegeavlinder een vermelding.

We vertrekken op zondag 11 mei om 9.00 uur vanaf de P-plaats bij de Geldmaat aan de Napoleonsbaan Zuid 1 in Baarlo.
De wandeling heeft een lengte van ongeveer 5 km en start om 9.20 uur bij Restaurant Sint Servaas, Sint Servaasweg 46 in Nunhem.

Letterzetters rukken op en fijnsparren bijna in bloei.

Wat is er toch aan de hand met de fijnsparren?
Halverwege de vorige eeuw zijn er veel fijnsparren geplant in Nederland, voornamelijk voor de houtproductie. Fijnsparren leveren vurenhout, een veelgebruikte houtsoort. En het is ook onze bekendste kerstboom. De fijnspar is hier geen inheemse soort, hij gedijt het beste in Scandinavië en in hoger gelegen gebieden in Centraal-Europa. In de tweede helft van de vorige eeuw was het in Nederland vochtig genoeg, waardoor de fijnspar ook hier goed groeide. Maar fijnsparren kunnen niet goed tegen droogte. De droogte van de laatste jaren heeft ze erg kwetsbaar gemaakt.

Toch is het niet de droogte die de sparren de das omdoet, want dat is de letterzetter. Een kevertje dat onder de bast van de spar leeft. Hij graaft kleine gangen onder de schors en legt daar ook eitjes. Als de letterzetters rondom de stam de schors te veel hebben aangetast, zijn de sapstromen onderbroken en gaat de spar dood. Gewoonlijk kunnen de meeste sparren zich prima verdedigen tegen de letterzetter, door voldoende hars aan te maken. Maar door de droogte zijn de sparren daar te zwak voor. Indirect speelt de droogte dus wel een grote rol. Ook een groot probleem is dat de meeste sparrenbossen destijds als monocultuur zijn aangeplant. Dit soort bossen van één soort zijn extra kwetsbaar voor ziekten en plagen.

De letterzetter is een piepklein diertje, toch kan zijn aanwezigheid grote gevolgen hebben. Hij is genoemd naar de gangen die de larven en kevers in het hout maken. Die lijken namelijk wel een beetje op een krullerig handschrift. Ze leven vooral op verzwakte sparren, maar als het er veel zijn, kunnen ze ook schade aanrichten bij gezonde bomen. Op zich is de letterzetter heel nuttig. Op de open plekken die ontstaan als gevolg van de stervende sparren, is weer plaats voor allerlei ander bosleven. De beste oplossing in Nederland is zorgen voor meer gemengde bossen. In landen met veel naaldbossen, zoals Zweden en Duitsland, is de massale sterfte wel een probleem. Rond deze tijd van het jaar bloeit de fijnspar met mooie, rode bloemen. De vrouwelijke bloemen worden bestoven door de mannelijke bloemen van andere bomen die al eerder in bloei waren, daarmee wordt zelfbestuiving vermeden. Grote hoeveelheden geel stuifmeel bedekken vaak de grond in het bos. We spreken dan van ‘zwavelregen’ of van het ‘roken van het bos’.

Bron: Nature today

Waarom zijn wilde bloemen zo belangrijk?

Vroeger was Nederland een stuk bloemrijker. Bermen, akkers, weilanden en natuurgebieden kleurden ons landschap. Insecten gonsden volop en vogels zongen overal in de lucht. Helaas staat dit alles al jaren onder druk. Maar liefst 2 miljoen hectare aan graslanden, akkers en andere velden zijn in een eeuw tijd soortenarm geworden. Dat is bijna 90 procent van het totale oppervlak aan bloemrijke vegetatie.

De belangrijkste oorzaak is intensivering van de landbouw (kunstmest, pesticiden, ontwatering, andere gewaskeuze, verdwijnen van hagen en bomen), met als gevolg stikstofproblematiek, verdroging en vermesting. Daarnaast spelen versnippering en klimaatverandering een belangrijke rol. Niet alleen zijn bloemen verdwenen, maar daarmee ook insecten die afhankelijk zijn van planten voor hun nectar, stuifmeel, als voedsel voor larven of als schuilplek. Het is een wisselwerking, want omgekeerd hebben bloemen ook insecten nodig voor hun bestuiving. Voor 80 procent van de planten geldt: zonder bestuiving geen voortplanting.

Wetenschappers hebben becijferd hoe slecht de insecten er in ons land voor staan. De afgelopen decennia is er een afname aan insecten in Nederland van 54 procent (nachtvlinders) tot zelfs 72 procent (loopkevers). Verder is bekend dat er wat betreft dagvlinders in een halve eeuw maar liefst 20 soorten zijn uitgestorven. En 10 andere vlindersoorten staan op de nominatie te verdwijnen.

De sterke achteruitgang van planten en insecten vertaalt zich door in de vogels. In heel Europa kelderen de aantallen: in de afgelopen 40 jaar is een kwart van de Europese vogels verdwenen. En die achteruitgang is het sterkst bij insectenetende vogelsoorten. Met name de insectenetende boerenlandvogels daalden een stuk harder dan de insectenetende bosvogels. Ook in ons land zijn veel insectenetende vogels op de Rode Lijst beland – de lijst die aangeeft of soorten kwetsbaar of bedreigd worden. Typische boerenlandvogels als de grauwe gors, de veldleeuwerik, boerenzwaluw, grutto, wulp en tureluur staan erop. Broedvogels die het moeten hebben van een bloemrijke omgeving met veel insecten.

Nu zijn er bloemen die allerlei soorten insecten aantrekken, maar je hebt ze ook die een heel specifieke relatie hebben. Vooral onder de zeldzamere kom je bijzondere relaties tegen. Ecoloog Bart de Haan van Natuurmonumenten kent een rits voorbeelden van bloem-dierrelaties en weet hoe het doorwerkt wanneer het slecht gaat met plant of leefgebied. Twee bijzondere voorbeelden:

“Neem de knautiabij. Een wilde bij die volledig afhankelijk is van de plant beemdkroon. Vroeger waren beide veel algemener dan nu. Het vrouwtje van de knautiabij gebruikt stuifmeel van deze paarsbloeiende plant als voedsel voor haar larven. Ze maakt nestholletjes in de grond waarin ze haar eitjes legt, met daarbij een voedselpakketje. Ook bestaat er een wespje, de knautiawesp, dat juist háár eitjes weer legt op de voedselvoorraad van de knautiabij. Een broedparasiet dus. Je begrijpt het al, met het verdwijnen van de plant, verdwijnen ook deze insecten.”

“De zilveren maan is ook typisch een soort die afhankelijk is van slechts één plantensoort. Deze zeldzame dagvlindersoort legt haar eitjes in het binnenland uitsluitend op moerasviooltje. Honderd jaar geleden was deze vlinder op veel plekken in ons land algemeen, maar nu komt hij nog maar in een paar gebieden voor. Een daarvan is een deel van de Sallandse Heuvelrug. Rondom dit gebied lagen vroeger moerassen met moerasviooltje, waardoor de zilveren maan in een wijde omgeving er terechtkon.”

“Maar die moerassen zijn verdwenen. De vlinder kon nergens anders meer terecht dan die ene plek waar hij nu nog voorkomt. Het leefgebied is nu zó klein geworden en de populatie te geïsoleerd, dat het een kwestie van tijd is dat ie uitsterft. Dit illustreert hoe belangrijk het is dat niet alleen natuurgebieden bloemrijk zijn, maar óók de omgeving er omheen. Het vergroten en verbinden van natuurgebieden is van levensbelang voor veel soorten.”

Bron: Natuurmonumenten

Pinksterbloemen en oranjetipjes: een onafscheidelijk duo.

Pinksterbloemen bloeien rond Pasen. Een mogelijke verklaring voor de naam is dat de bloei gelijk valt met het moment dat de pinken (jonge koeien) de wei in gaan. Vroeger werd de pinksterbloem gebruikt tegen 'voorjaarsmoeheid', er zit namelijk veel vitamine C in de plant.

Pinksterbloemen zijn echte graslandplanten. Ze worden maximaal vijftig centimeter hoog en de bloemen staan in een tros, de typische bloeiwijze voor plantensoorten uit de kruisbloemenfamilie. Een vochtig grasland vol pinksterbloemen is een herkenbaar beeld in het vroege voorjaar. Op veel plekken kun je dat nu nog zien, maar door veranderend landgebruik en hoge stikstofdepositie verdwijnt de pinksterbloem op steeds meer plekken.

Oranjetipjes zijn echte voorjaarsbodes en vliegen altijd rond Koningsdag. Dan staan namelijk pinksterbloemen en look-zonder-look in bloei, hun belangrijkste waardplanten (de planten waar de rups van eet). De rupsen zijn erg kieskeurig, maar moeder oranjetipje weet dat en legt haar eitjes direct op de voedselplant. De jonge rupsjes hoeven dus niet ver te lopen en kunnen direct gaan eten. Over een tijdje zijn de pinksterbloemen uitgebloeid en zijn de rupsen volgroeid. Eind mei of begin juni zullen ze verpoppen. Toch zijn er in de zomer geen nieuwe oranjetipjes. De pop blijft in rust en de vlinders komen pas volgend voorjaar naar buiten, als er weer nieuwe pinksterbloemen bloeien.

Bron: Nature Today

Lezing torenvalk

Na het officiële gedeelte van de Algemene Ledenvergadering gaf Gerard Compiet een zeer interessante lezing over de Torenvalk.

Er heeft al eerder een artikel over de Torenvalk in ons krantje gestaan, want deze vogel is uitgeroepen door SOVON en Vogelbescherming Nederland tot Vogel van het Jaar 2025.

Helaas gaat het slecht met deze muizeneter. In Nederland was de torenvalk lange tijd de talrijkste broedende roofvogel, maar die plek is nu ingenomen door de buizerd. Tegenwoordig is nog maar een kwart over van de aantallen van halverwege vorige eeuw. Steeds intensiever grondgebruik maakt grote delen van het boerenland ongeschikt voor torenvalken.

Torenvalken zijn muizeneters die het vooral van de veldmuis moeten hebben. Als het aanbod van deze muizen schaars is, stappen ze noodgedwongen over op andere prooien of zoeken ze hun voedsel op andere plekken.

Onderzoek tijdens het Jaar van de Torenvalk naar de landelijke dekking en bezetting van nestkasten en het broedsucces kan ons verdere aanwijzingen geven hoe we de torenvalk kunnen helpen en waar dat het meest nodig is. Ook de leden van de faunawerkgroep van IVN Baarlo-Maasbree zijn betrokken bij het onderzoek en ze monitoren de bestaande nestkasten in ons werkgebied.

Als het broedseizoen voorbij is, zullen we hun bevindingen met jullie delen.

Vlinderstand verder gedaald – ook afname algemene soorten

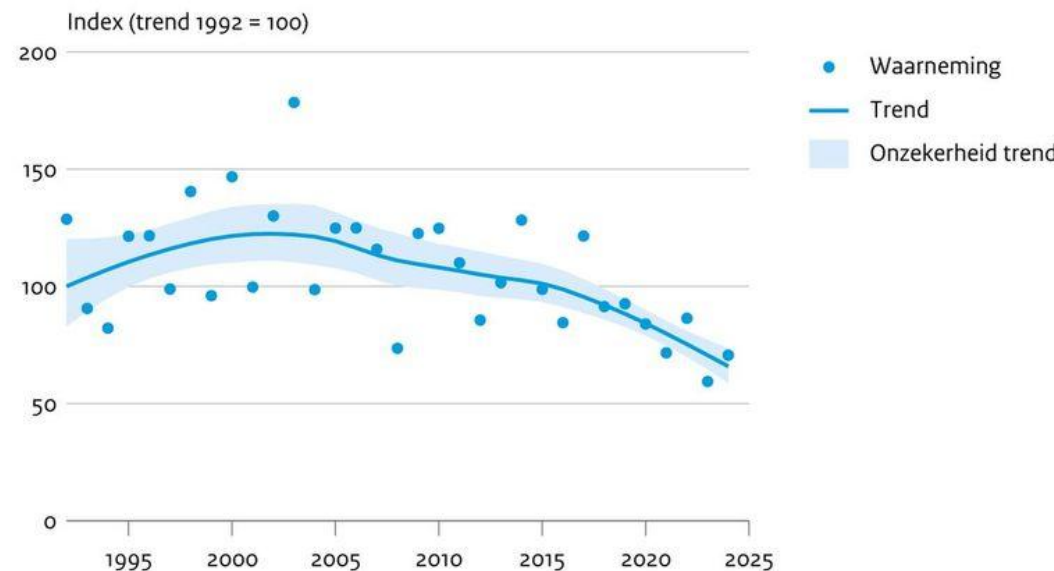
Tussen 1992 en 2024 zijn vlinderpopulaties gemiddeld met 56 procent afgenomen. De vlinderstand daalde voor het tiende jaar op rij, en bereikte in 2024 het laagste niveau sinds de start van de tellingen. De laatste jaren worden algemeen voorkomende soorten, zoals het icarusblauwtje en het groot koolwitje, steeds minder waargenomen. Dit blijkt uit nieuwe cijfers van het CBS en De Vlinderstichting.

Sinds 1992 worden vlinders wekelijks geteld op vaste routes, als onderdeel van het Landelijk Meetnet Vlinders. Daarmee kunnen ontwikkelingen in populatiegrootte worden gevolgd van 54 soorten vlinders.

In 2024 waren de getelde aantallen vlinders het laagst sinds de start van het meetnet vlinders. Negen van de 54 onderzochte vlindersoorten, waaronder het zwartsprietdikkopje en het heideblauwtje, kenden de laagste aantallen sinds 1992. Over de hele periode gaan dertig soorten vlinders in aantal achteruit en twaalf soorten vooruit. Het donker pimpernelblauwtje – een Europees beschermde soort – is helemaal niet meer gezien. De soort lijkt uit Nederland te zijn verdwenen. Alleen van het hooibeestje werden in 2024 juist de hoogste aantallen geteld sinds 1992.

De vijftien meest algemene dagvlinders van Nederland, waaronder het bruin zandoogje en het zwartsprietdikkopje, zijn in de afgelopen tien jaar met ruim 35 procent afgenomen. Juist deze algemene soorten vervullen door hun hoge aantallen een belangrijke rol in de natuur, bijvoorbeeld als bestuivers van bloemen en als voedselbron voor andere diersoorten. Over de hele periode gaan negen van deze veelvoorkomende soorten in aantal achteruit en drie soorten vooruit.

Populatie van algemene soorten dagvlinders

Bron: NEM (Vlinderstichting, CBS)

Er zijn veel factoren die een rol spelen bij de afname van vlinders. De belangrijkste oorzaak is het verlies en de versnippering van geschikte leefgebieden, zoals heide, open duinen en kruidenrijke graslanden. Daarnaast worden deze leefgebieden steeds minder geschikt voor vlinders, onder meer door de neerslag van stikstof vanuit de lucht. Hierdoor verdwijnen open plekken en nectarplanten, waar vlinders in deze gebieden behoefte aan hebben.

Ook wijst wetenschappelijk onderzoek op het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen (gewasbeschermingsmiddelen) als een belangrijke oorzaak van de achteruitgang van vlinders. De laatste decennia komt daar klimaatverandering, met meer weersextremen, bij.

Hoe kan jij helpen?

Ga aan de slag in eigen tuin: tegel er uit, plant er in. Kies daarbij voor inheems en onbespoten, daar hebben de vlinders het meeste aan, want we moeten aan de slag en alle beetjes helpen.

Bron: De Vlinderstichting

We hebben de magie van het bosbaden ervaren!

Op zondag 16 maart zijn er 6 belangstellenden naar de Heldense Bossen gekomen, om de magie van het bosbaden te ervaren. Weliswaar met enkele scepsis, maar uiteindelijk toch overtuigd. Want je voelt je heerlijk na een bosbad, alsof je net een korte vakantie hebt gehad!

We hebben geluk met het weer; het is een heerlijke ochtend.

We hebben gekozen voor Bosbadepad Helden 2 met een afstand van 6,5 km. Start is bij parkeerplaats Heldense Bossen; knooppunt 23.

De startlocatie van deze route wordt gemarkeerd door een opvallende paddenstoel met de nummers van de knooppuntenroute. We volgen de pijltjes en de nummers van de route en het pad gaat langs de bosrand verder. Vervolgens komen we door een gevarieerd landschap en al onze vijf zintuigen: horen, zien, ruiken, proeven en voelen, worden geprikkeld. Onderweg komen we opdrachten tegen die ons stimuleren om in het moment te zijn en alles even los te laten. Door bewust langzamer te lopen en onze voeten te laten aarden, vergroten we onze verbondenheid met de natuur. Aan de hand van de opdrachten dompelen we ons onder in het groen en genieten we van de relatieve rust.

Na een prachtige ochtend komen we helemaal in balans met de natuur weer terug bij ons beginpunt.

Wil je ook gaan bosbaden? Kijk dan op: <https://bosbadepad.nl/>

Excursie met uitleg over het ‘project Leegveld’

Op maandag 9 juni, tweede Pinksterdag gaan we met Wim van Opbergen van de Werkgroep Behoud de Peel op stap.

Wim neemt ons mee in de ontwikkelingen met betrekking tot het ‘project Leegveld’.

Aan de westkant van de Deurnese Peel is 180 ha landbouwgrond (behorende bij het provinciaal natuurnetwerk) aangekocht en vernat. Dit is gedaan om tegendruk te geven aan de waterstand in de Peel, zodat de waterstand daar hoger en stabiel(er) wordt, maar natuurlijk ook om op die voormalige landbouwgronden mooie natuur te krijgen.

We nemen daar eerst een kijkje en vervolgens maken we een wandeling waarin we zowel de Peel als het ‘project Leegveld’ te zien krijgen.

We vertrekken om 8.30 uur vanaf de p-plaats bij de Geldmaat in Baarlo. De excursie start om 9.00 uur bij de p-plaats van Natuurpoort De Peel, Leegveld 8a te Deurne.

